

การตรวจแมมโมแกรม (Mammogram)

โรคมะเร็งเต้านมเป็นมะเร็งที่พบบ่อยในสตรีเป็นอันดับแรกของประเทศไทย และทั่วโลก โดยพบมากในสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปี ขึ้นไป มะเร็งเต้านมในระยะเริ่มต้นมักไม่มีอาการแสดง จึงจำเป็นที่จะต้องตรวจค้นหาด้วยการคลำเต้านม และตรวจด้วยเครื่องมือเฉพาะที่เรียกว่า การตรวจแมมโมแกรม

การตรวจแมมโมแกรม เป็นการตรวจทางรังสีชนิดหนึ่ง คล้ายกับการเอกซเรย์ เครื่องตรวจแมมโมแกรม จะเป็นเครื่องมือเฉพาะ ที่ใช้รังสีในปริมาณน้อยถ่ายภาพเต้านมในลักษณะที่เต้านมถูกกดให้แบนราบ ให้นเนื้อเต้านมกระจายตัวออก ทำให้เห็นความผิดปกติได้ชัดเจนขึ้น และลดปริมาณรังสีที่จะได้รับ

ในการตรวจแมมโมแกรม โดยทั่วไป จะถ่ายรูปเต้านมด้านละ 2 รูป โดยการบีบเนื้อนมเข้าหากัน และ ถ่ายรูปจากด้านบน และ ด้านข้างอย่างละหนึ่งรูป รวมการตรวจแมมโมแกรมในระบบมาตรฐาน 4 รูป ในกรณีที่พบจุดสงสัย อาจมีการถ่ายรูปเพิ่มหรือ ขยายรูป เพื่อให้เกิดความชัดเจน

การเตรียมตัวก่อนการตรวจแมมโมแกรม

ควรหลีกเลี่ยงการตรวจแมมโมแกรมในช่วงสัปดาห์ก่อนที่มีประจำเดือน เพราะเป็นช่วงที่หน้าอกคัดตึงและขยาย อาจช่วยให้เจ็บหน้าอกน้อยลงและถ่ายภาพเอกซเรย์เต้านมได้ดีขึ้น

แนะนำให้ตรวจหลังมีประจำเดือน 7-10 วัน

ผู้ที่มีการเสริมหน้าอกต้องแจ้งผู้ตรวจล่วงหน้าว่ามี การเสริมหน้าอก

ควรแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะดวกต่อการถอดเปลี่ยนก่อนการเอกซเรย์บริเวณเต้านม

ไม่ควรฉีดน้ำหอม ทาโลชั่น แป้ง หรือโรลออนใด ๆ บริเวณระหว่างช่วงแขนลงไปจนถึงหน้าอกก่อนการตรวจแมมโมแกรม ซึ่งอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการถ่ายภาพได้

ในกรณีที่มีการตรวจแมมโมแกรมในสถานพยาบาลหรือโรงพยาบาลแห่งใหม่ ควรมีการขอเพิ่มประวัติการตรวจแมมโมแกรมเดิมไปให้แห่งใหม่ เพื่อการเปรียบเทียบผลการตรวจที่แม่นยำ

การรักษา

หญิงตั้งครรภ์หรือมีความเป็นไปได้ในการตั้งครรภ์อาจได้รับผลกระทบจากการตรวจแมมโมแกรม เนื่องจากขั้นตอนการตรวจที่ทำให้ร่างกายได้รับรังสี แม้ว่าระดับรังสีจะอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ แต่ก็มีโอกาสกระทบต่อการพัฒนาของทารกในครรภ์ จึงควรมีการแจ้งแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ฉายรังสีก่อนทุกครั้ง เพื่อความปลอดภัยของทารกในครรภ์

ข้อจำกัดของการตรวจแมมโมแกรม

เนื่องจากเนื้อเยื่อภายในเต้านมของผู้หญิงมีความหนาแน่นที่แตกต่างกัน ตามกรรมพันธุ์ เชื้อชาติ และ อายุ คนที่เนื้อเต้านมหนาแน่นมาก อาจทำให้บังก้อนมะเร็ง หรือมองเห็นผิดพลาดจากเนื้อดีกลายเป็นมะเร็งได้

แพทย์จึงมักแนะนำให้มีการตรวจด้วยวิธีการอัลตราซาวด์ควบคู่กับแมมโมแกรม เพื่อให้ชัดเจนขึ้น

การตรวจแมมโมแกรมควรทำเมื่อไร?

- การตรวจแมมโมแกรมสำหรับคนทั่วไปแนะนำให้ทำเมื่ออายุ 40 ปีขึ้นไป โดยทำปีละครั้ง
- แต่ในกรณีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น มีกรรมพันธุ์มะเร็งเต้านมในครอบครัว ควรเริ่มต้นค้นหาเร็วกว่าปกติ 5-10 ปี

การตรวจแมมโมแกรมมีอันตรายหรือไม่?

การตรวจแมมโมแกรมมีรังสีในปริมาณน้อย ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่อย่างใด
ทำอัลตราซาวด์แทนแมมโมแกรมได้หรือไม่ ?

สิ่งที่แมมโมแกรม สามารถตรวจพบ และดีกว่าการตรวจวิธีอื่น ก็คือ สามารถเห็นจุดหินปูนใน
เต้านม ซึ่งในบางครั้ง มะเร็งเต้านม อาจมีขนาดเล็กมาก คลำก็ไม่พบ ตรวจอัลตราซาวด์ก็ไม่พบ สามารถ
ตรวจพบได้เฉพาะในการตรวจแมมโมแกรมเท่านั้น

ดังนั้น แมมโมแกรม จึงมีประโยชน์ในการตรวจหามะเร็งเต้านมขนาดเล็ก และเป็นวิธีค้นหา
มะเร็งเต้านมในระยะเริ่มต้นที่เป็นมาตรฐานทั่วโลก

บทความโดย แพทย์หญิงเกวลิน รัชชินาภรณ์
รับรองโดย ราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย

